

JOGORVOSLATI AKTUALITÁSOK

Dr. Horváth Éva LL.M., közbeszerzési biztos, Közbeszerzési Hatóság

DOI: 10.37371/KEP.2024.1.2

A Közbeszerzési Értesítő Plusz jelen számában ismertett jogeset a közbeszerzési szerződés jogsértő módosításával kapcsolatos, és az ajánlatkérő azon felelősségével foglalkozik, mely szerint a felhívásban a szerződéskötés időpontját, és erre figyelemmel a teljesítési határidőt kellő gondossággal kell megállapítania.

A Döntőbizottság D.179/9/2023. számú határozata

A jogorvoslati ügyvel érintett tárgyak: A szerződés megkötésekor, a szerződés megkötésének napján előre látható volt az a körülmény, amely miatt a szerződés módosítása szükségessé vált, melyre tekintettel a Döntőbizottság megállapította, hogy a Kbt. 141. § (4) bekezdésének c) pontja ca) alpontjában rögzített feltétel nem teljesült.

Tényállás

Az ajánlatkérő (költségvetési szerv) 2019. július 5-én a Kbt. Második Része szerinti nyílt közbeszerzési eljárást indított mezőgazdasági és erdészeti eszközök beszerzése tárgyban.

Az ajánlati felhívás rögzítette, hogy a beszerzés részekből áll, ajánlatok valamennyi részre benyújthatók.

A beszerzés 5. részének elnevezése az alábbi volt: „Erdészeti kivitelű erőgép 2. és komp. adapterei”.

A felhívás meghatározta a közbeszerzés tárgyát, az értékelési szempontokat. A felhívás szerint a szerződés időtartama 3 hónap. A felhívásban az ajánlatkérő közölte, hogy a közbeszerzés európai uniós alapokból finanszírozott projekttel és/vagy programmal kapcsolatos.

A felhívás további információ pontjában - a beszerzés 5. része vonatkozásában - egyebek mellett szerepelt, hogy a gépek leszállításának határideje a szerződés mindkét fél általi aláírásától számított 90 nap. Ajánlatkérő előteljesítést elfogad.

A felhívás szerződés teljesítésével kapcsolatos feltételek pontja tartalmazta a fizetésre vonatkozó főbb jogszabályokat.

A felhívás rögzítette, hogy az ajánlatkérő a leszállított gépekkel, eszközökkel kapcsolatosan minimum 18 hónapos jótállási kötelezettséget ír elő, az ajánlatkérő a 18 hónapot meghaladó jótállási időt értékeli, 20 hónapnál magasabb megajánlásokat nem értékeli többletponttal. A felolvasólapon 0-20 hónap közé eső egész hónap többletvállalását kell feltüntetni.

Az ajánlattételi határidőig három ajánlattevő, köztük a V Kft. (a továbbiakban: kérelmezett) nyújtott be ajánlatot.

A kérelmezett ajánlatában - a közbeszerzés 5. része esetében - a jótállás tekintetében 6 hónap többlet időtartamot vállalt, az ajánlati árat pedig 118.500.000.-Ft-ban határozta meg.

A szakmai ajánlatában („Nyilatkozat a megajánlott eszközökről”) az 5. rész 4. tételénél („Erdészeti kihordó pótkocsi daruval 2.) megadta a megajánlott márkájú és típusú munkagépet.

Az ajánlatok elbírálásáról szóló összegezés szerint az eljárás a közbeszerzés 5. része esetében eredményes volt, a nyertes ajánlattevő a kérelmezett lett.

A kérelmezett a 2020. január 28-án küldött e-mailben rendelte meg a megajánlott áru kizárólagos magyarországi forgalmazójától az ajánlatban szereplő jelen ismertetés szerint SE típusú gépeket.

A kizárólagos magyarországi forgalmazó a kérelmezett részére közölte, hogy « 2019. júliusi/augusztusi ajánlatadásban szereplő szállítási határidőhöz képest a jelenleg várható átfutási idő 7 hónapra növekedett. Ennek oka az ajánlat(ok) kiadása, illetve a mostani megrendelés beérkezése között eltelt 5 hónap alatt a gyártóhoz beérkezett rendkívül magas megrendelésszám.»

Az ajánlatkérő és a kérelmezett között az adásvételi szerződés (a továbbiakban: szerződés) 2020. február 4-én jött létre.

A szerződésben a kérelmezett vállalta a szerződésben, illetve az 1. számú mellékletben (a kérelmezett közbeszerzési eljárásban benyújtott szakmai ajánlata) foglaltaknak megfelelő paraméterű 5. rész: Erdészeti kivitelű

erőgép 2. és kompatibilis adapterei gépek és eszközök (a továbbiakban együttesen: gépek) szállítását, az ajánlatkérő pedig vállalta annak megvásárlását és átvételét a szerződésben foglalt feltételek szerint.

A szerződés 1. számú mellékletében szerepelt a szállítandó áruk meghatározása, továbbá az, hogy a szóban forgó munkagép származási helye: „Ausztria”.

A szerződés szerint a szállítási határidő a szerződés hatálybalépését követő 90 naptári nap. Ajánlatkérő előteljesítést elfogad.

A szerződés rögzítette, hogy a szerződés 1. számú melléklete szerint szállítandó gépek szerződéses ára nettó 118.500.000.- Ft + Áfa.

A felek a szerződéses ár részletezését, az egyes Gépek egységárait 2. számú mellékletként (Ártáblázat) csatolták a szerződéshez.

A szerződés szerint az átadás-átvételi eljárás elengedhetetlen feltétele, hogy az előre egyeztetett időpontban az ajánlatkérő és a kérelmezett személyes képviselői jelen legyenek, a kérelmezett személyes képviselője a leszállított gépeket beüzemelje, hibamentes működését bemutassa, a gépek kezelését végző, az ajánlatkérő alkalmazásában álló személyeket betanítsa (telephelyenként legalább 1 nap (8 óra) időtartamban történő oktatás (max. 5 fő telephelyenként), a szükséges kezelési és karbantartási feladatokat elmondja, és a szükséges dokumentumokat átadja.

A szerződés szerint a gépek átadásával egyidejűleg a kérelmezett – egyebek mellett – az alábbi dokumentumokat is köteles átadni az ajánlatkérő részére: d) minősítési tanúsítványt és garancialevelet.

A szerződés szerint az ajánlatkérő a szerződés teljesítéséről, a mennyiségi és minőségi szempontok szerinti szállítás elismeréséről legkésőbb a kérelmezett teljesítésétől (sikeres átadás-átvételi eljárás) számított 15 napon belül írásban, teljesítés igazolás kiállításával nyilatkozik az ajánlatkérő képviselője által igazolt szállítólevél és átadás-átvételi jegyzőkönyv alapján.

A szerződés szerint a kérelmezett tudomásul veszi és elfogadja, hogy a számlához köteles csatolni a teljesítésigazolást.

A szerződés szerint a kérelmezett a leszállított gépekre és tartozékaira 24 hónap teljes körű – mindennemű gyártóművi korlát nélküli – jótállást köteles vállalni.

A jótállási idő a sikeres átadás-átvételi eljárás időpontjától kezdődik.

A jótállási biztosítékot legkésőbb a szerződés teljesítésének időpontjában (az átadás-átvétel időpontjában) kell rendelkezésre bocsátani, és a jótállás teljes időtartamának leteltéig kell érvényben lennie.

A szerződés szerint a szerződés csak a Kbt. szerződésmódosításra irányadó rendelkezései (Kbt. 141. §) szerint módosítható.

A kérelmezett a 2020. február 4-én kelt, „Tájékoztatás akadályoztatásról a „Mezőgazdasági és erdészeti gépek beszerzése” gépeinek szállíthatósága tekintetében” tárgyú levelében az ajánlatkérőt egyebek mellett tájékoztatta arról, hogy a gyártói szállíthatósági idők jelentősen meghosszabbodtak, így már nem tudja a szerződés szerinti 90 naptári napos határidőt tartani.

A kérelmezett 2020. április 22-én az alábbiakról tájékoztatta az ajánlatkérőt:

« A kialakult COVID-19 vírus pandémia miatt a gépek gyártóit és/vagy importőreit újból nyilatkoztattuk az ajánlatuk fentarthatóságáról, kifejezetten az ár- és szállíthatóság tekintetében. Sajnos a kialakult járványhelyzet nemzetközi terjedésének megállítása/lassítása érdekében hozott, adott nemzet kormányzati döntései és az elhúzódsának következményeképpen » a leszállítandó gépek esetében a gyártói/importőri szállíthatósági idők egyértelműen a COVID-19 vírus pandémia miatt jelentősen meghosszabbodtak.

A kérelmezett 2020. április 24-én továbbította az ajánlatkérőnek a kizárólagos magyarországi forgalmazó 2020. április 23-án küldött e-mail üzenetét, mely szerint a « projekthez készül 2 db darus pótkocsi szállítását, a COVID19 miatt 2020. október elejére (~október 9.) vagyunk kénytelenek módosítani.”

2020. április 24-én az ajánlatkérő és a kérelmezett jegyzőkönyvet készítettek a szerződés teljesítésének részleges felfüggesztéséről.

Az ajánlatkérő és a kérelmezett 2020. június 19-én módosították a szerződést (1. számú szerződésmódosítás) az alábbi tartalommal:

« I. Előzmények

2. Az adásvételi szerződést a Felek közös megegyezéssel, a közbeszerzési szerződések módosítására alkalmazandó előírásokban foglaltakra figyelemmel az aláb-

biak szerint módosítják.

3. Felek rögzítik, hogy az adásvételi szerződés teljesítését 2020. április 24. napján részlegesen, az alábbi eszközök vonatkozásában, felfüggesztették.

3.3. Az akadályoztatással érintett eszköz:

V.4. Erdészeti kihordó pótkocsi daruval 2.

Felek rögzítik, hogy a teljesítés részleges felfüggesztésének indoka a COVID-19 világjárvány miatt kialakult vis maior helyzet. Az akadályoztatással érintett eszköz nagy értékű, melyet a szokásos gyakorlat szerint nem tartanak készleten, hanem a folyamatos gyártás alapján kerülnek értékesítésre. A gyár csökkentett kapacitással történő üzemeltetése okán ezen eszköz határidőben történő teljesítése ellehetetlenült, így Felek az Eladó akadályközlése alapján, a szerződés részleges felfüggesztése mellett döntöttek.

II. A módosítás tartalma

1. Az adásvételi szerződés 5. pontjának Fizetési, számlázási feltételek 5.1. alpontja az alábbiak szerint módosul:

Eredeti feltétel:

5.1. Eladó tudomásul veszi és elfogadja, hogy számla benyújtására – a szerződés szerű (hiba- és hiánymentes) teljesítés elismerését követően – kizárólag a jelen 5. pontban rögzítettek szerint jogosult. Eladó 1 db vég-számla benyújtására jogosult.

Módosított feltétel:

5.1 Eladó tudomásul veszi és elfogadja, hogy számla benyújtására – a szerződés szerű (hiba- és hiánymentes) teljesítés elismerését követően – kizárólag a jelen 5. pontban rögzítettek szerint jogosult.

Eladó a jelen 1. számú szerződésmódosítás I. pont 3.4. alpontjában rögzített eszközök vonatkozásában – a szerződés szerű (hiba- és hiánymentes) teljesítés elismerését követően – 1 db részszámla, és a jelen szerződésmódosítás I. pont 3.3. alpontja szerinti eszköz vonatkozásában – a szerződés szerű (hiba- és hiánymentes) teljesítés elismerését követően – 1 db vég-számla benyújtására jogosult.

Az adásvételi szerződés 8. pontjának Jótállási biztosíték 8.1. alpontja az alábbiak szerint módosul:

Eredeti feltétel:

8.1. Eladó a jótállási idő kezdetekor (az átadás-átvétel időpontjában) köteles a teljes nettó ellenszolgáltatás 5%-a erejéig jótállási biztosítékot nyújtani a teljesítést követő 24 hónap időtartamra.

Módosított feltétel:

8.1 Eladó a jótállási idő kezdetekor (az átadás-átvétel időpontjában) köteles a részteljesítéssel érintett nettó ellenszolgáltatás 5%-a erejéig jótállási biztosítékot nyújtani a teljesítést követő 24 hónap időtartamra.

III. Indokolás

I. A szerződés Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja szerinti módosításának alapjául szolgáló tények:

A II.1. pont szerinti módosítás vonatkozásában: Eladó az akadályközléssel nem érintett I. pont 3.4. alpont szerinti eszközöket határidőben leszállítja Vevő részére, míg az I. pont 3.3. alpont szerinti eszköz leszállítására az akadályoztatás elhárultát követően kerül sor.

A szállítási feladatok COVID-19 világjárvány miatti átütemezése tette szükségessé az eredeti szerződés 5.1. pontja szerinti számlázási feltételek módosítását.

A II.2. pont szerinti módosítás vonatkozásában: A módosítást a számlázási feltételek módosítása tette szükségessé, annak okán szükséges az eredeti szerződés 8.1. pontjának módosítása.

2. A szerződés Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja szerinti módosítás indoka:

2.2. A szerződésmódosítás a 141. § (4) bekezdés ca) pontjában foglaltaknak megfelel, mert Vevő (Ajánlatkérő) körültekintően határozta meg a fizetési feltételeket és az ahhoz kapcsolódó biztosíték rendelkezésre bocsátásának módját, idejét,

- Vevő és Eladó sem a közbeszerzési eljárás lefolytatása során, sem a szerződéskötéskor nem számolhattak előre azzal, hogy a COVID-19 világjárvány kitörése, illetve terjedése oly mértékben leállítja az érintett országok kereskedelmét, gazdasági termelését, ami részben ellehetetleníti a határidőben történő teljesítést és így az érintett eszköz vonatkozásában a Felek felfüggesztik a szerződés teljesítését.

- Fentiek okán a szállítás átütemezése vált szükségessé, melynek következménye a számlázási feltételek és a garancia rendelkezésre bocsátására vonatkozó rendel-

kezések módosítása, tekintettel arra, hogy az eredeti szerződés részteljesítést nem tett lehetővé.

- Ugyanakkor Eladó a szerződés tárgyát képező, a gyártás leállításával nem érintett eszközöket az eredeti határidőben képes szállítani, amely Vevőnek is alapvető érdeke, figyelemmel arra, hogy ezen eszközöket a tavaszi-nyári szezonban elvégzendő munkákhoz kívánja használni az érintett projekt célindikátorának elérése érdekében.

cb) pontjában foglaltaknak megfelel, mert a módosítás nem érinti a szerződés tárgyát, abban módosítás nem történt.

cc) pontjában foglaltaknak megfelel, mert a módosítás az ellenérték összegét nem érinti, az ellenérték nem változik.

A 142. § (3) bekezdésben foglaltakra is tekintettel Felek rögzítik, hogy Eladó jelezte Vevő felé az akadályoztatás tényét és az alátámasztó dokumentumokkal alátámasztotta, hogy valamennyi eszköz vonatkozásában minden tőle elvárhatót megtett a teljesítési határidő szerződés-szerű betartása érdekében.

Felek rögzítik továbbá, hogy a vis maior helyzettel érintett eszközök szállítási határideje a jelen szerződésmódosítás időpontjában nem állapítható meg, tekintettel arra, hogy a gyártó működésének normál ütemű újraindulása és annak kiszámítható fennmaradása nem ismert.

A fentiekben foglaltak alapján megállapítható, hogy a határidő módosítást olyan körülmények tették szükségessé, melyet a felek kellő gondossággal eljárva nem láthattak előre. Továbbá megállapítható, hogy a szerződésmódosítás nem ütközik a Kbt. 142. § (3) bekezdésében foglaltakba, figyelemmel arra, hogy Eladó kellő gondossággal járt el annak érdekében, hogy a szerződés teljesítésére határidőben sor kerüljön, és hogy a szerződés felfüggesztésére okot adó körülmények felmerülését kellő gondossággal eljárva sem láthatta előre.

Mindezek alapján a jelen szerződésmódosítás keretében megváltoztatott feltételek megfelelnek a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjában, valamint a Kbt. 142. § (3) bekezdésében foglalt előírásoknak.

A Szerződés jelen módosítással nem érintett pontjai változatlan tartalommal továbbra is érvényesek és hatályosak.

Jelen módosítás a Szerződés elválaszthatatlan részét képezi, kizárólag azzal együtt érvényes.

Felek jelen Szerződést, mint akaratukkal mindenben megegyezőt 5 db eredeti példányban írják alá.

A gyártók 2020. július 10-én tájékoztatták a partnereiket, hogy a COVID-19 helyzetre tekintettel jelentős változtatásokat kellett végrehajtaniuk.»

A szerződés módosításáról szóló tájékoztató hirdetemény a szerződés Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja szerinti módosításának alapjául szolgáló tényeket a szerződésmódosítás indokolásával egyezően tartalmazta.

A 2020. október 13-án kelt teljesítésigazolás szerint a kérelmezett leszállította a megajánlott árut, a teljesítés időpontja 2020. október 13. volt.

A teljesítéssel egyidejűleg átadott, 2020. október 13-án kelt jótállási jegy – egyebek mellett – az alábbiakat tartalmazta: „Átadó jótállási kötelezettsége a mai naptól áll fenn 12 hónapon keresztül.”

A hivatalbóli kezdeményezés

A Közbeszerzési Hatóság Elnöke (a továbbiakban: hivatalbóli kezdeményező) a Kbt. 153. § (1) bekezdés c) pont alapján benyújtott hivatalbóli kezdeményezésének első eleme szerint az ajánlatkérő és a kérelmezett megsértették a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjában foglaltakat a vállalkozási szerződés módosítása tekintetében, ugyanis a szerződést úgy módosították, hogy a Kbt.-ben meghatározott ca) alpont szerinti előre nem láthatóság és szükségesség követelménye valószínűsíthetően nem állt fenn.

A hivatalbóli kezdeményezés második eleme szerint az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 142. § (1) bekezdése szerinti ellenőrzési és dokumentálási kötelezettségét.

Az ajánlatkérő észrevétele

Az ajánlatkérő kérte a jogsértés hiányának a megállapítását.

A Döntőbizottság döntése és annak indokai

A Döntőbizottság a határozatában a hivatalbóli kezdeményezés első eleme tekintetében megállapította, hogy az ajánlatkérő és a kérelmezett megsértették a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontját.

A Döntőbizottság a hivatalbóli kezdeményezés második eleme tekintetében megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 142. § (1) bekezdését.

A Döntőbizottság az ajánlatkérővel szemben 3.000.000.- Ft bírságot szabott ki.

A Döntőbizottság a kérelmezettel szemben 1.000.000.-Ft bírságot szabott ki.

A határozat indokolása a következőket rögzítette:

A Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő 2019. július 5-én indította meg a közbeszerzési eljárását, ezért a Kbt. és a vonatkozó jogszabályok ezen időszakban hatályos anyagi jogi szabályai alapján vizsgálta a hivatalbóli kezdeményezést. A hivatalbóli kezdeményező 2023. május 9-én nyújtotta be a Döntőbizottsághoz a hivatalbóli kezdeményezését, ezért a Döntőbizottság az e napon hatályos eljárásjogi rendelkezések alapján járt el.

A Döntőbizottságnak a hivatalbóli kezdeményezés első eleme esetében abban kellett állást foglalnia, hogy az ajánlatkérő és a kérelmezett megsértették-e a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjában foglaltakat a szerződés 1. számú módosítása tekintetében.

A Döntőbizottság rámutatott, hogy a Kbt. 141. § (4) bekezdésének c) pontja alapján akkor lehet jogszerűen módosítani a szerződést, ha a Kbt. 141. § (4) bekezdésének c) pontja szerinti három feltétel együttesen teljesül.

A Döntőbizottság elsőként a hivatalbóli kezdeményezésben is megjelölt, a Kbt. 141. § (4) bekezdésének ca) alpontja szerinti feltételt vizsgálta, amely az alábbi: a szerződésmódosítást olyan körülményeknek kell szükségessé tenni, amelyeket az ajánlatkérő kellő gondossággal eljárva nem láthatott előre.

A Döntőbizottság rögzítette, hogy a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjának ca) alpontja szerinti feltétel esetében a módosítást szükségessé tevő, előre nem látható körülménynek az ajánlatkérőn kívül állónak és objektívnak kell lennie.

A Döntőbizottság a 2020. június 19-én létrejött 1. számú szerződésmódosítás tartalmának vizsgálata alapján megállapította, hogy a szerződés módosítása a fizetési, számlázási feltételeket és a jótállási biztosíték rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos rendelkezéseket érintette.

A Döntőbizottság azt vizsgálta, hogy a fizetési, számlázási feltételek és a jótállási biztosíték rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos rendelkezések módosítására miért volt szükség, azt mely körülmények tették szükségessé.

A Döntőbizottság megállapította, hogy a szerződés módosítására amiatt volt szükség, hogy a kérelmezett az összes, a szerződés 1. számú mellékletében foglalt gép szállítását nem tudta a szerződés 1.4. pontjában rögzített 90 naptári napos szállítási határidőn belül teljesíteni. Hat gép (erdészeti kivitelű erőgép, erdészeti szárzúzó, három oldalra billenő pótkocsi, erdészeti kötélpálya, aprítékoló gép, hasítógép) esetében a szerződésben foglalt szállítási határidőt a kérelmezett tartani tudta, míg egy gép (erdészeti kihordó pótkocsi daruval – meghatározott gyártmányú pótkocsi daruval) esetében nem. Ezen körülmény miatt a szerződésben lehetővé kellett tenni a részteljesítést, a részszámlázást és a jótállási biztosíték részletekben történő teljesítését.

A Döntőbizottság a továbbiakban azt vizsgálta, azon körülmény, hogy meghatározott gyártmányú pótkocsi daruval esetében a kérelmezett a szerződésben foglalt szállítási határidőt tartani nem tudta, megfelel-e a Kbt. 141. § (4) bekezdésének ca) alpontja szerinti feltételnek.

A Döntőbizottság ezzel kapcsolatban rámutatott, hogy a Kúria Kfv.VI.37.948/2019/5. számú ítéletében rögzítette, hogy a közbeszerzési szerződés módosítása jogszerűségének megítélésénél abból kell kiindulni, hogy a szerződés megkötésekor, kellő gondossággal eljárva, előre láthatóak voltak-e a szerződésmódosítást okozó körülmények.

A Döntőbizottság megállapította, hogy a kérelmezett a 2019. augusztus 22-én benyújtott ajánlatában vállalta – többek között – a hivatalbóli kezdeményezéssel érintett meghatározott gyártmányú pótkocsi daruval szállítását a közbeszerzési dokumentumokban rögzítettek szerint, a szerződés hatálybalépését követő 90 naptári napon belül.

A Döntőbizottság a rendelkezésére álló iratok alapján megállapította, hogy a kérelmezettnek a szerződéskötést megelőző napon – 2020. február 3-án – már tudomása volt arról, hogy a meghatározott gyártmányú pótkocsi daruval szállítását a szerződés szerinti szállítási határidőn belül nem tudja teljesíteni, ugyanis a kizárólagos magyarországi forgalmazó e napon tájékoz-

tatta a kérelmezettet a későbbi teljesítésről, a kérelmezett 2020. január 28-ai megrendelésére válaszolva. A szerződéskötés napján – 2020. február 4-én – már az ajánlatkérőnek is tudomása volt arról, hogy a kérelmezett a meghatározott gyártmányú pótkocsi daruval szállítását csak a szerződés szerinti szállítási határidőn túl tudja teljesíteni.

A teljesítésigazolás és az átadás-átvételi jegyzőkönyv szerint a kérelmezett ténylegesen 2020. október 13-án teljesítette a meghatározott gyártmányú pótkocsi daruval szállítását.

Fentiek alapján, a Döntőbizottság álláspontja szerint, a Kúria Kfv.VI.37.948/2019/5. számú ítéletét is figyelembe véve, a szerződéskötés napján mind az ajánlatkérő, mind a kérelmezett előtt ismert volt az a körülmény, hogy a kérelmezett a meghatározott gyártmányú pótkocsi daruval szállítását csak 2020. október elején tudja teljesíteni. Ezen körülmény miatt volt szükséges a szerződést módosítani, a szerződésben lehetővé tenni a részteljesítést, részszámlázást, és a jótállási biztosíték részletekben történő teljesítését, ugyanis a közbeszerzés 5. részében szereplő többi gép szállítási határidejét a kérelmezett tartani tudta.

Az 1. számú szerződésmódosítás indokolásában és a szerződés módosításáról szóló hirdetményben a COVID-19 világjárvány kitörése, illetve terjedése szerepel a Kbt. 141. § (4) bekezdés ca) pontja szerinti előre nem látható körülményként.

A Döntőbizottság megállapította, hogy a kérelmezett az ajánlatkérő részére készített 2020. február 4-ei, valamint a 2020. április 22-ei tájékoztatásában a meghatározott gyártmányú pótkocsi daruval szállítási határidejének (2020. október elejéig történő) meghosszabbítása körében csak gyártói kapacitáshiányra hivatkozott. A COVID-19 világjárványra hivatkozás elsőként a kizárólagos magyarországi forgalmazó 2020. április 23-án küldött e-mail üzenetében jelent meg. Az ajánlatkérő és a kérelmezett által 2020. április 24-én, a szerződés teljesítésének részleges felfüggesztéséről készített jegyzőkönyvben időrendben rögzítették a szerződés teljesítésével kapcsolatos eseményeket, így abban a gyártói kapacitáshiányra és a COVID-19 világjárványra hivatkozás is megjelent.

A Döntőbizottság álláspontja szerint jelen ügyben annak van jelentősége, hogy a kérelmezett először a gyár-

tói kapacitáshiány, majd a COVID-19 világjárvány kitörése és terjedése miatt a szerződésben rögzített 90 naptári napos szállítási határidőn belül a meghatározott gyártmányú pótkocsi daruval szállítását nem tudta teljesíteni, a 2020. május 4-ei szállítási határidő 2020. október elejéig kitolódott. A 2020. október elejére előirányzott teljesítés már a szerződés megkötésének napján ismert volt mind az ajánlatkérő, mind a kérelmezett számára, ezen körülményen a COVID-19 világjárvány kitörése és terjedése nem változtatott.

Tekintettel arra, hogy a szerződés megkötésekor, a szerződés megkötésének napján előre látható volt az a körülmény (egy gép szállításának 5 hónappal későbbi teljesítése), amely miatt a szerződés módosítása szükségessé vált, a Döntőbizottság megállapította, hogy a Kbt. 141. § (4) bekezdésének c) pontja ca) alpontjában rögzített feltétel nem teljesült.

A Döntőbizottság ezt követően áttért a hivatalbóli kezdeményezés második elemében foglaltak vizsgálatára.

Az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban az értékelés során figyelembe vette a jótállás 18 hónapot meghaladó időtartamát, így ennek teljesítését köteles volt ellenőrizni és dokumentálni.

A kérelmezett a 2019. augusztus 22-én benyújtott ajánlatában a jótállás tekintetében 6 hónap többlet időtartamot vállalt, összesen tehát 24 hónapot.

A kérelmezett a meghatározott gyártmányú pótkocsi daruval szállítását 2020. október 13-án teljesítette, e napon adta át az ajánlatkérő részére a 2020. október 13-án kelt jótállási jegyet, amely azt tartalmazta, hogy a kérelmezett jótállási kötelezettsége 2020. október 13-tól áll fenn 12 hónapon keresztül, tehát fele annyi idő szerepelt a jótállási jegyen, mint a kérelmezett ajánlatában és a szerződésben.

A Döntőbizottság rögzítette, hogy a jótállási idő, mint értékelési szempont tekintetében az ajánlatkérőnek különös gonddal kellett volna eljárnia annak érdekében, hogy a szerződésben meghatározott, a szerződésszerű teljesítés körében átadásra kerülő dokumentum, a jótállási jegy az ajánlattevői vállalással azonos tartalommal kerüljön kiállításra. Az ajánlatkérőnek az átadás-átvételi jegyzőkönyv kiállítása során szükségképpen ellenőriznie kellett a minősítési tanúsítványt és garancialevelet (jótállási jegyet), valamint annak tartalmát. Amennyiben az ajánlatkérő a Kbt. 142. § (1) bekezdésében foglalt

ellenőrzési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett volna, észlelnie kellett volna, hogy a jótállási jegyen a kérelmezett ajánlatában és a szerződésben szereplő 24 hónap jótállási idő helyett csak 12 hónap tekintetében vállalt kötelezettséget a kérelmezett. A Kbt. 142. § (1) bekezdése szerinti kötelezettsége körében az ajánlatkérőnek szükségképpen fel kellett volna hívnia a kérelmezettet a jótállási időre vonatkozóan, megfelelő tartalmú nyilatkozat megtételére.

Fentiekre tekintettel a Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 142. § (1) bekezdésében foglalt ellenőrzési és intézkedési kötelezettségét.

A Döntőbizottság határozata ellen az ajánlatkérő (a továbbiakban: felperes) nyújtott be keresetet a bírósághoz. A perben az ajánlatkérő oldalán a kérelmezett beavatkozott (a továbbiakban: felperesi érdekelt).

A Fővárosi Törvényszék a 2023. október 3-án kelt 106.K.702.817/2023/15. számú ítéletében a keresetet elutasította.

A bíróság az ítéletének indokolásában a következőket rögzítette:

A felperes keresete alaptalan.

Tekintettel arra, hogy a felperes a határozat Kbt. 142. § (1) bekezdéssel kapcsolatos megállapításait nem vitatta, a bíróságnak abban a kérdésben kellett döntenie, hogy az alperes jogsértően állapította-e meg, hogy a felperes a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjába ütközően kötötte meg a felperesi érdekelttel a 2020. június 19-ei szerződésmódosítást.

A bíróság előre bocsátotta, hogy a Kbt. preambulumbekzdése szerint a Kbt. alapvető szabályozási követelménye a közpénzek hatékony felhasználásának átláthatósága és nyilvános ellenőrizhetőségének biztosítása, továbbá a közbeszerzések során a tisztességes verseny feltételeinek megteremtése. A Kúria felek által hivatkozott Kfv.VI.37.948/2019/5. számú ítéletének [25] bekezdésében rögzítette, hogy ezen követelményt „a szerződés módosítása körében is teljesíteni kell.”

A Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont törvényi rendelkezése alapján történő jogszerű szerződésmódosításnak három együttes feltétele van, melyek közül a jelen eljárásban a ca) pont szerinti feltétel fennállása volt a vitatott.

A Kúria Kfv.VI.37.948/2019/5. számú ítélet [25] bekezdése szerint „a szerződésmódosítás jogszerűségének

megítélésénél csak azt lehet vizsgálni, hogy az ajánlatkérő milyen indokokat hozott fel a szerződés módosítására. A hirdetményben nem közölt szerződésmódosításra okot adó körülmény akkor sem értékelhető, ha egyébként alátámasztaná a Kbt. 141. § (4) bekezdés ca) alpontjában foglaltak fennállását.” A Kúria a döntése elvi tartalmában azt is rögzítette, hogy „A közbeszerzési szerződés módosítása jogszerűségének megítélésénél abból kell kiindulni, hogy a szerződés megkötésekor, kellő gondossággal eljárva, előre láthatók voltak-e a szerződésmódosítás indokaként felhozott körülmények.”, „Csak azok az indokok vizsgálhatók, amelyeket az ajánlatkérő a szerződésmódosítás indokaként a közölt hirdetményben megjelölt.”.

A felperes és a felperesi érdekelt alapvetően tévesen értelmezte a Kúria fent hivatkozott ítélete lényegi tartalmát és mondanivalóját, és alaptalanul hivatkozott arra, hogy az alperes a szerződésmódosításban és a hirdetményben rögzített, a módosítást szükségessé tevő indoktól eltérő okot, indokot nem állapíthat meg. E téves értelmezés következtében állította a felperes azt is, hogy a jóhiszeműség és tisztesség Kbt. szerinti alapelvével nincsen összhangban az, hogy az alperes nem a szerződésmódosítás és az arról szóló tájékoztató hirdetményben rögzített indokok alapján ítéli meg a módosítás jogszerűségét. A Kbt. alapvető céljaival is ellentétes értelmezést valósítana meg, ha a közbeszerzések jogszerűsége felett örökös hatóságnak a szerződésmódosítás szempontjából releváns valós tényállás feltárására nem lenne jogszerű lehetősége. A hivatkozott kúriai ítélet elvi tartalmával tehát nem volt ellentétes az alperes eljárása, az alperes a tényállástisztázási kötelezettsége jogszerű teljesítésével sem „veszélyes precedenst” sem „spekulatív felkutatást” nem valósított meg, a felperes és a felperesi érdekelt erre alaptalanul hivatkozott.

Jelen ügyben az alperesi megállapítás lényegi eleme az volt, hogy nem a szerződésmódosítás szükségességének valós indokát jelölték meg a felek a szerződésmódosításban és az arról szóló hirdetményben.

Jelen esetben a szerződés teljesítési határideje 2020. május 4. napja volt. A magyarországi forgalmazó már a 2020. február 3-ai tájékoztatásában közölte a felperesi érdekelttel, hogy „a gépeket – műszaki vizsgával, rendszámmal – várhatóan 2020. augusztus 31-ére tudjuk biztosítani”, azaz az eredeti szállítási határidő ezáltal 7 hónapra növekedett; a megváltozott szállítási határidő

okát is megjelölte, amely a gyártóhoz beérkezett rendkívül magas megrendelésszám volt, és külön kiemelte azt is, hogy ezen gyártási sorba rendezett megrendelések mindegyike mögött szerződött ügy áll (azaz nincs „raktárra gyártás”). A felperesi érdekelt ezen körülményről már a szerződéskötés napján tájékoztatta a felperest, hozzátéve azt is, hogy a járművet még vizsgáztatnia kell, ami 3-4 hét, ezért egyrészt a 90 napos határidőt nem tudja tartani, a megrendelésük a gyártási sorozat végére került, ezért 240 naptári napra (2020. október 1-re) kérte módosítani a szerződést. Mindebből következően a felperes már a szerződés megkötésekor is tudta azt, hogy a darus pótkocsik szállítására 2020. szeptember vége, október eleje előtt nem kerülhet sor. A felperesi érdekelt 2020. április 22-én küldött újabb tájékoztatásában megerősítette, hogy nem áll módjában a szerződés szerinti 90 napos határidőt tartani. Ezúttal azonban nem a szerződés teljesítési határidejének módosítását kérte, hanem annak mellőzését, és a 90 naptári nap helyett a gépenkénti, egyedi részteljesítés elfogadását. A szerződő felek továbbá a 2020. április 24-én felvett jegyzőkönyvben maguk rögzítették részletesen azon körülményeket, amelyek a szerződésszerű teljesítést akadályozták, és annak zárásaként rögzítették, hogy ezen akadályok miatt a szerződést módosítani fogják. A jegyzőkönyv is egyértelműen rögzítette annak tényét, hogy a felperesi érdekelt az eredeti szerződés aláírásával egyidejűleg jelezte, hogy a szerződéskötéskor megrendelt eszköz kizárólagos magyarországi forgalmazója a megrendelést 210 + 30 nap szállítási határidővel igazolta vissza, és hogy – már ekkor – egyértelművé tette, hogy ezen eszköz vonatkozásában a 90 naptári napos szállítási határidő reálisan nem tartható. A jegyzőkönyv tartalmazza a magyarországi forgalmazó – Covid járvány kitörését követő – 2020. április 24-ei tájékoztatását is arról, hogy a COVID-19 vírussal miatt kialakult veszélyhelyzet következtében 2 db darus pótkocsi szállítását 2020 október elejére módosítja. A szerződés módosítására a teljesítési határidő lejártát követően, 2020. június 19-én végül akként került sor, hogy a felek – részben a felperesi érdekelt kérelmének megfelelően – a szerződés tárgyát oszthatóvá tették, és a darus pótkocsik tekintetében a teljesítési határidőt lényegében mellőzték, és azt rögzítették, hogy a szerződés teljesítését a 2020. április 24-ei jegyzőkönyvvel felfüggesztették; a többi gép és eszköz esetén a részteljesítést az eredeti határidő fenntartásával lehetővé tették és a fize-

tési feltételeket ehhez igazították. Ennek eredményeként a felperes hozzájuthatott a nagyobb késedelemmel nem érintett gépekhez, eszközökhöz, a felperesi érdekelt pedig azok ellenértékéhez.

A fentiek alapján a bíróság a rendelkezésére álló, alperes által is értékelt okiratok alapján megállapította, hogy az alperes a bizonyítékok tartalmának helyes értelmezésével és azok okszerű értékelésével – és nem a felek tudattartalmának találgatásával – jutott azon helytálló következtetésre, hogy a szerződésmódosítást az a körülmény tette szükségessé, hogy a felperesi érdekelt a darus pótkocsik vonatkozásában – a gyártói kapacitáshiány miatt – nem tudta a szerződéses kötelezettségét határidőben teljesíteni. E probléma miatt a szerződésben eredetileg kizárt részteljesítés akadályozta a többi gép/eszköz teljesítését, ami sértette a felperes érdekét, mert a tavaszi-nyári szezonban elvégzendő munkákhoz kívánta azokat használni, továbbá sértette a felperesi érdekelt érdekét is, mert addig nem jutott hozzá azok ellenértékéhez. A szerződésmódosítás célja ezért valóban az volt, hogy a részteljesítés lehetővé váljon, ezt viszont azon körülmény tette szükségessé, hogy a darus pótkocsik készre gyártására és vizsgáztatására (üzembe helyezésére) csak késedelmesen, legkorábban 2020. őszén kerülhetett sor, így tehát egyértelműen fennállt a 2020. február 4-én már előre jelzett késedelem és a szerződésmódosítás közötti közvetlen oksági kapcsolat. Ezek miatt nem voltak elfogadhatóak a felperes ezzel ellentétes érvelései, sem a felek által leírt indokok valósak.

A szerződésmódosítás okának alperes általi helytálló azonosítását támasztja alá a forgalmazó 2020. február 3-ai tájékoztatása, a felperesi érdekelt 2020. február 4-ei akadályközlése és szerződésmódosítási kérelme. Továbbá a Covid járvány kitörését követően írt, 2020. április 22-i tájékoztatása és szerződésmódosítási kérelme is.

A felek által hivatkozott COVID-19 járvány csupán további késedelmet eredményezett a jelen ügyben, ezt alátámasztja a fentiekén túlmenően a magyarországi forgalmazó járvány kitörése utáni nyilatkozata is, melyben a szállítást 2020. október elejére, kb. október 9-ére ígérte. Az alperes ezért helytállóan állapította meg azt is, hogy a 2020. október elejére előirányzott teljesítésen a COVID-19 járvány kitörése és terjedése nem változtatott. Az alperesi érdekelt alappal mutatott rá arra, hogy az időközben bekövetkezett járványnak a vállalt

szállítási határidő tarthatóságára nem volt kihatása, mert a felperesi érdekelt abban az esetben sem tudta volna az általa vállalt határidőre teljesíteni a szállítást, ha a COVID-19 járvány eleve be sem következik.

Ennek kapcsán az alperes helytállóan rögzítette, hogy az előreláthatóságot a szerződéskötés időpontjára vonatkozóan kell vizsgálni, melyet a Kúria fent hivatkozott ítélete is alátámaszt. Az ítélet [29] bekezdése kimondja ugyanis, hogy az előreláthatóság szempontjából annak van jelentősége, hogy a szerződés megkötésekor láthatók voltak-e előre a szerződésmódosítás indokaként felsorolt körülmények. A [28] bekezdésében kifejtettek szerint pedig „az ajánlatkérő kockázata körébe tartozik a teljesítési határidő meghatározása. (...) Az ajánlati kööttség valóban beáll az ajánlattételi határidő lejártával, de ez nem mentesíti a felperest a Kbt. rendelkezéseinek megtartása alól. Ha a felhívásban - a kellő gondosságot nélkülözve hibásan méri fel a szerződéskötés időpontját, és erre figyelemmel a teljesítési határidőt, akkor annak következményeit viselnie kell, tévedését nem korrigálhatja szerződésmódosítással.” A bíróság ezért nem tudta elfogadni a felperes azon érvelését sem, hogy az előre nem láthatóság megítélése kapcsán nem lehet egyetlen irányadó időállapot a szerződés megkötése, mert az aránytalanul korlátozza a közbeszerzési jogviszony tagjainak mozgásterét. A közbeszerzési jogviszony jellegéből adódóan, a Kbt. és a közbeszerzési Irányelvek céljával összhangban, a közbeszerzési jogviszony tagjainak mozgásterére okkal rendkívül korlátozott. Az alperes a szerződésmódosításra okot adó körülmény szerződéskötéskori előreláthatóságát helytállóan állapította meg, melyet a fent már ismertetett bizonyítékok egyértelműen alátámasztanak.

A bíróság nem fogadta el azt a kereseti hivatkozást sem, hogy a felperes joggal bízhatott abban, hogy a gyártásra várók sorában valakinek a kiesése majd lehetővé teszi a felperesi érdekelt határidőben való teljesítését. Ez a váromány egyrészt a szerződésmódosítás jogszerűsége tekintetében nem volt releváns, másrészt teljesen megalapozatlan is arra figyelemmel, hogy a szerződési határidő (2020. május 4.) és az előre közölt teljesítési időpont (2020. október 1.) között rendkívül nagy a különbség, és a forgalmazó azon nyilatkozata, mely szerint „nincs mód ... (a) gépek korábbi szállítására”, „az esetleges előre és/vagy hátra sorolások nem megvalósíthatók, így a megrendelés beérkezése után illesztik

az adott gépet az adott felszereltségével a gyártási sorba”) ezt a bizakodást teljesen alaptalaná tették és a kellő gondosság követelménye tanúsítását kizárják. Az alperes és az alperesi érdekelt erre helytállóan hivatkozott.

Nincs jelentősége annak, hogy a felperesi érdekelt tájékoztatásait akadályközlésnek vagy szerződésmódosítási kérelemnek tekintette-e a felperes, a tájékoztatások tartalma volt a releváns. Azt pedig, hogy a szerződésmódosítással nem módosították a teljesítési határidőt, tényszerűen nem valós, mert a darus pótkocsikra vonatkozóan a „teljesítés felfüggesztése” és a „késedelem Ptk. alapján kezelése” a határidő figyelmen kívül hagyását eredményezte, amelyet a Kbt. nem tesz lehetővé és nem is tűr el. A Miniszterelnökség vonatkozó közleménye egyrészt nyilvánvalóan nem a Covid járvány előtt is fennálló körülményekre vonatkozott, továbbá a Kbt. kógens rendelkezéseinek és az irányadónak tekintendő Kúriai joggyakorlat követésének a félretételét nem teszi lehetővé, ezt a felperes és a felperesi érdekelt az alperestől és a Fővárosi Törvényszéktől is alaptalanul várta el.

Az alperest a hatásköre gyakorlása során – külön jogszabályi rendelkezés hiányában – nem köti az a körülmény, hogy szerződésmódosítás tervezete folyamatba épített ellenőrzésen esett át és az ellenőrző szervezet arra vonatkozóan jogszerű minősítést adott ki. A felperesi érdekelt által hivatkozott azon indok pedig, hogy megpróbálta a gépeket mástól beszerezni, de nem járt sikerrel, a jelen perben – a Kúria fent hivatkozott ítéletével is alátámasztottan – nem vehető figyelembe, mert ezt az indokot a felek a hirdetményben nem jelelték meg. A felperesi érdekelt hivatkozásával ellentétben a bíróság az alperes másik ügyben hozott határozatát azért nem értékelte, mert az alperest a más ügyben meghozott döntése nem köti.

A fentiekből kitűnően az alperes az előteljesítés lehetőségét nem figyelmen kívül hagyta, hanem a jelentősége szerint értékelte, a teljesítési késedelmet nem mosta össze mással. A feltárt tényállás szerint a felperes és felperesi érdekelt vont összefüggésbe a szerződésmódosítása jogszerűvé tétele érdekében az indokolásában egymással összefüggésben nem álló okokat.

Az alperes mindezek alapján jogszerűen állapította meg, hogy a Kbt. 141. § (4) bekezdésének c) pontja *ca)*

alpontjában rögzített feltétel nyilvánvalóan nem teljesült, ezért a szerződésmódosítás a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjába ütközött, ezért jogsértő.

A fentiekre figyelemmel a Törvényszék a felperes teljes körben alaptalan keresetét – a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján – elutasította.

KÖZBESZERZÉSEK? LEGYEN APPRAKÉSZ!

MENEDZSER ÉRTESÍTŐ
STATISZTIKÁK
FELHÍVÁSFIGYELŐ
HIRDETMÉNYEK
HATÁROZATOK

NAPI KÖZBESZERZÉS ALKALMAZÁS

Folyamatosan frissülő applikációnknak már több mint 6000 felhasználója van. Ha praktikus és sokoldalú segítségre van szüksége a közbeszerzések világában, töltse le Ön is a Napi Közbeszerzést!

